

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Ossehaar fase 3, Coevorden

projectnummer: P001450

Onderwerp: Beknopte natuurtoets Ossehaar fase 3, Coevorden

Datum: 28-10-2022

Inleiding

KADER

Voor het plan Ossehaar fase 3 in Coevorden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Om de plannen aan de natuurwet- en regelgeving te toetsen, is een beknopte natuurtoets uitgevoerd. Het doel van deze natuurtoets is ook om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is of het plan op het punt van ecologie uitvoerbaar is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 12 oktober 2022 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: helder, droog, circa 16°C en windstil.

PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied ligt in het oosten van Coevorden en is onderdeel van de wijk Ossehaar. Het plangebied ligt ten noorden van de N863, ten westen van de Bawina van Heemstralaan en ten zuiden van de Jan Benjaminstraat (zie figuur 1). Het plangebied is een eiland en bestaat grotendeels uit grasland. Het plangebied is al geruime tijd ingericht en voorbereid op de bouw van woningen. De doorgaande wegenstructuur is al aangelegd. Hierlangs staan beukenhagen. Ook is er een waterpartij in het midden van het plangebied aangelegd. Naast de waterpartij liggen een aantal zandbulten. In de noordoostelijke hoek van het plangebied ligt een bloemenweide met bijenstal. Het plangebied is omringd door water, met op vier plekken een brug of inrit. In het noorden van het plangebied stonden op het moment van het veldbezoek tijdelijke units voor de huisvesting van vluchtelingen. Opgaande beplanting bestaat uit eiken en opslag van wilgen langs de noordwestelijke en noordoostelijke oever.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

De plannen bestaan uit het mogelijk maken van de bouw van circa 80 wooneenheden op het eiland, zoveel gebruik makend van de al bestaande infrastructuur en ruimte. Hiervoor wordt wel grond vergraven en vegetatie en opslag verwijderd. Bestaande opgaande beplanting blijft zoveel mogelijk behouden.

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Foto's 1-2. Impressie van het plangebied op 12 oktober 2022. Zicht op het noorden en noordwesten van het plangebied vanaf de weg.

Foto's 3-4. Impressie van het plangebied op 12 oktober 2022 met links zicht op het noordoosten, met in de verte de tijdelijke units en rechts de waterpartij in het midden van het plangebied.

Foto's 5 t/m 8 Impressie van het plangebied op 12 oktober 2022. Met linksboven een van de zandbulten ten oosten van de waterpartij. Rechtsboven de inrit van het gebied aan de zuidwestzijde.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wet natuurbescherming (Wnb) is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (artikel 3.1-3.4 Wnb);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5-3.9 Wnb);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (artikel 3.10-3.11 Wnb).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (artikel 3.11 Wnb). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in artikel 3.10, eerste lid Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna² (NDFF op 25 oktober 2022) blijkt dat in de directe omgeving (0-1 km) van het plangebied diverse beschermde dier- en plantensoorten bekend zijn. Het betreft een vaatplant (kluwenklokje), vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën en een dagvlinder (grote weerschijnvlinder).

De tijdens het veldbezoek aangetroffen plantensoorten in het grasland zijn, naast algemene grassoorten zoals Engels raigras, en veldbeemdgras, ook fluitenkruid, duizendblad, rode klaver, smalle weegbree, kleine leeuwentand, boerenwormkruid en Jacobskruiskruid. Langs de oever groeien algemene grassoorten en riet. Deze soorten duiden op matig voedselrijke tot voedselrijke omstandigheden. Langs de wegen zijn beukenhagen aangeplant. De opgaande beplanting in het plangebied bestaat uit twee eiken in het westelijk deel van het plangebied en oeverbegroeiing van wilg en berk.

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied. In de afgelopen vijf jaar is twee keer de beschermde plantensoort kluwenklokje waargenomen op circa 1 km afstand, langs de grens met Duitsland (NDFF). Het kluwenklokje is een zeer zeldzame plant die gezien de voedselrijkdom en inrichting van het plangebied en de gebruikelijke groeiplaats van deze soort (grazige plekken op rivierdijken en in kalkgraslanden) niet in het plangebied is te verwachten. De aanwezigheid van andere beschermde plantensoorten kan op basis van het biotoop en het ontbreken van waarnemingen (NDFF) eveneens worden uitgesloten.

² De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

In de omgeving is de aanwezigheid bekend van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, buizerd, ooievaar, roek en steenuil (NDFF). Tijdens het veldbezoek foerageerde een groepje van 5 á 10 roeken op het grasveld ten zuiden van de waterpartij, terwijl huismussen niet zijn waargenomen. Geschikte nestplekken voor gebouwbewonende soorten (huismus, steenuil) zijn niet aanwezig in het plangebied. Ook zijn er geen nesten aangetroffen in de bomen in het plangebied die van buizerd, roek, steenuil of ooievaar kunnen zijn. Ook in de bomen direct rondom het plangebied zijn geen nesten van deze soorten waargenomen tijdens het veldbezoek. In de twee eiken, de beukenhagen en de opslag van wilgen en berken langs de oever kunnen wel algemene vogels, zoals houtduif, merel en heggemus broeden. Ook kunnen watervogels als wilde eend en meerkoet langs de oever broeden. De zandbulten kunnen broedgelegenheid vormen van oeverzwaluw. Nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Uit de omgeving zijn de vleermuissoorten baard/Brandts vleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootovleermuis en laatvlieger bekend (NDFF). De tijdelijke units zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen door het ontbreken van invliegopeningen. In de twee eiken in het plangebied zijn geen holtes, scheuren of loszittende schors aangetroffen, waardoor deze geschikt zouden zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De bomen langs de oever zijn te dun en hebben een te dicht bladerendek om als verblijfplaats te fungeren.

Het plangebied kan wel onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten die in open gebied foerageren, zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Lichtgevoeligere soorten als baard- en Brandts vleermuis worden niet verwacht door de aanwezigheid van lantaarnpalen langs de wegenstructuur en door de openheid van het plangebied. Ook boven het water kunnen vleermuizen, zoals watervleermuis, foerageren. In het plangebied zijn geen doorgaande structuren van opgaande beplanting aanwezig die een essentiële vliegroute voor vleermuizen kunnen vormen.

Het plangebied en met name de oevers en overgangen tussen de beukenhagen en het grasland vormen geschikt leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals huisspitsmuis, bosmuis, veldmuis, egel en konijn. Voor deze soorten geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde steenmarter en eekhoorn bekend (NDFF). In de bomen zijn tijdens het veldbezoek geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Het plangebied is door de openheid ook niet geschikt als leefgebied voor eekhoorn. Vanwege de inrichting van het plangebied, de afwezigheid van dekking en takkenhopen en toegankelijke bebouwing, kunnen verblijfplaatsen van steenmarter ook worden uitgesloten. Hooguit kan steenmarter incidenteel foerageren in het plangebied.

De waterpartij in het plangebied vormt geschikt voortplantingsbiotoop voor een aantal algemeen voorkomende amfibiesoorten, zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen. Niet-vrijgestelde amfibiesoorten zijn door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) niet te verwachten in het plangebied.

Beschermde soorten uit de soortengroepen vissen en reptielen zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het plangebied biedt deze soortengroepen ook geen geschikt leefgebied. Hierdoor kan de aanwezigheid van beschermde vissen en reptielen worden uitgesloten.

TOETSING

De ontwikkelingen hebben geen negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten. Bij uitvoering van het plan verandert het plangebied als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals roek. Door de nieuwbouw zal het plangebied minder geschikt worden als foerageergebied. In de directe omgeving van het plangebied is echter in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Voor overige broedvogels (zoals oeverzwaluw, meerkoet, wilde eend en merel) geldt dat het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten bij wet verboden is.

Dit kan worden voorkomen door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli. Oeverzwaluwen staan erom bekend dat ze zich al op bouwterreinen in hopen zand of grond kunnen vestigen als de werkzaamheden slechts enkele dagen stil liggen. Als de soort zich vestigt, moeten de werkzaamheden op die plaats worden stilgelegd tot de soort is uitgebroed en de jongen uitgevlogen zijn. Het kan worden voorkomen dat deze soort zich vestigt door ervoor te zorgen dat de hellingshoek van zand- en grondhopen niet meer dan 1:3 bedraagt. Op die manier kan worden voorkomen dat er steilranden zijn waarin de soort kan broeden. Verder is het mogelijk om hopen zand en grond die niet nodig zijn tijdens het broedseizoen op te slaan buiten het werkterrein, zodat oeverzwaluw een tijdelijke broedplaats heeft zonder dat de werkzaamheden hoeven te worden stilgelegd.

De plannen hebben geen negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen. Het plangebied zal naar verwachting na de realisatie van de woningen niet geheel ongeschikt worden als foerageergebied voor vleermuissoorten die bekend zijn uit de omgeving en die in bebouwd gebied kunnen foerageren. In het plangebied zijn ook al lantaarnpalen aanwezig, waardoor er al een zekere mate

van verstoring door licht aanwezig is. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied van hogere kwaliteit aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door het verlies van foerageergebied treden niet op. De watergangen rondom het plangebied kunnen een vliegroute vormen van watervleermuis, een soort die gevoelig is voor verstoring door kunstlicht. Het aanbrengen van aanvullende verlichting dat direct op het water schijnt, kan verstoring werken en zo negatieve effecten op een vliegroute veroorzaken. Negatieve effecten op een eventuele vliegroute over het water kunnen worden voorkomen door lichtuitstraling op het water te vermijden, bijvoorbeeld door gebruik te maken van naar beneden gerichte lichtarmaturen die de lichtbundel niet op het water richten.

Het is niet uitgesloten dat steenmarter af en toe in het plangebied foerageert. Voor deze soort vormt het plangebied hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied. In de omgeving is in ruime mate alternatief en bovendien hoogwaardiger leefgebied aanwezig. Een negatief effect op steenmarter door verlies van foerageergebied kan worden uitgesloten.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen tot slot enkele verblijfplaatsen van algemene amfibie- en grondgebonden zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Drenthe. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wet natuurbescherming.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wet natuurbescherming (Wnb) en de provinciale omgevingsvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is

als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor de provincie Drenthe uitgewerkt in de Omgevingsvisie Drenthe 2022 en de NNN kaart 2022.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt op circa 13 km ten westen van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Dit is het Bargerveen. Het plangebied ligt op circa 5 km ten westen van het dichtstbijzijnde NNN-gebied.

TOETSING

Het plangebied ligt niet in of grenst niet aan het Natura 2000-gebied Bargerveen. Hierdoor zijn in alleen potentiële effecten door externe werking mogelijk. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door wegen en agrarisch gebied. Gezien de grote afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Een eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is momenteel op basis van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht. Het is echter mogelijk dat deze vrijstelling op korte termijn vervalt, omdat deze bouwvrijstelling momenteel ter beoordeling voorligt bij de Raad van State. Er kan in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de gebruiksfase, door bijvoorbeeld de toename van verkeersbewegingen. Daarom dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0,00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten van Natura 2000-gebieden. Indien de vrijstelling voor de aanlegwerkzaamheden vervalt, is het nodig ook de aanlegfase in de AERIUS-berekening mee te nemen.

Het NNN in Drenthe kent geen externe werking. Met de uitvoering van de plannen gaat geen NNN verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Drenthe is niet nodig.

Conclusie

Voor dit plan is op 12 oktober 2022 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven voldoende beeld van de natuurwaarden in het plangebied om de toetsing aan de Wet natuurbescherming op te baseren. Uit deze toetsing komt naar voren dat het plan niet zal leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten, mits bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels en met een mogelijke vliegroute van vleermuizen over het omringende water.

Effecten op broedvogels worden bij voorkeur voorkomen door buiten het broedseizoen te werken, dus buiten de periode half maart tot half juli. Het is ook mogelijk voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in het plangebied gaan broeden vanwege de continue verstoring. In dat geval is het wel belangrijk om te voorkomen dat oeverwaluw in hopen zand en grond op het bouwterrein tot broeden komt, omdat deze soort zich al kan vestigen als de werkzaamheden slechts enkele dagen stil liggen.

Is de wens om werkzaamheden aan bosschages en bomen in het broedseizoen te starten, dan is het nodig het plangebied voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Een negatief effect op een vliegroute van vleermuizen kan worden voorkomen door directe lichtuitstraling op de omringende watergang te voorkomen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van naar beneden gerichte lichtarmaturen.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Een AERIUS-berekening moet uitwijzen of de stikstofdepositie al dan niet boven de 0,00 mol N/ha/jaar uitkomt. Op basis hiervan kan worden bepaald of vervolgstappen nodig zijn. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid en het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming.